

перебуває в Криму і по праву є національним надбанням держави України, є хибною і неприпустимою.

Ростислав Карандєєв поінформував, що Міністерство культури спільно з Міністерством інформації готує низку проектів для культурної «інтервенції» в інформаційний простір окупованого півострова. Ідеться, зокрема, про випуск газети «Кримська світлиця», яка доставлятиметься читачам у Криму.

Виступаючи з доповіддю «Конституційне і законодавче забезпечення прав корінних народів: основні труднощі й перешкоди», експерт Інституту демократії імені Пилипа Орлика Наталія Беліцер зауважила: вся робота робочої групи Конституційної комісії з питань прав людини свідчить про те, що особливого ба-

жання внести будь-які норми про корінні народи до оновленої версії Конституції України немає. І це незважаючи на те, що згадка про корінні народи міститься в чинній Конституції й усі міжнародні моніторингові структури зазначають, що в її нормах так і не було конкретизовано, які саме етнічні спільноти належать до корінних народів України.

Наталія Беліцер запропонувала передбачити в Рекомендаціях комітетських слухань пункт про необхідність внесення до проекту змін Основного Закону такого положення: «Визначити корінним кримськотатарський народ і малочисленні етнічні спільноти караїмів та кримчаків».

По закінченні її виступу головуючий Олексій Гончаренко зазначив:

оскільки однією з рекомендацій цих комітетських слухань є проведення восени слухань парламентських, то саме на них висловлена Наталією Беліцер пропозиція розглядатиметься докладніше.

На комітетських слуханнях обговорювали також шляхи вирішення проблемних питань громадян України – внутрішніх переселенців, змушених виїхати з Криму через політичні обставини. Люди не тільки опинилися без притулку над головою, а й права їхні обмежено. І цю проблему треба якомога скоріше розв'язати.

Вибірчі права, питання працевлаштування, реєстрації дітей – і новонароджених, і тих, хто має отримати паспорт за віком, наявність належного житла – усе це, на спільну

16

Словаччина допоможе подолати монополію «Газпрому»

Іванна ЯНІНА

Словаччина є ключовим європейським партнером України у сфері енергетичної безпеки. З метою експертної оцінки цієї співпраці й визначення подальших пріоритетів для розроблення відповідних рекомендацій для урядів обох країн щодо надання Братиславою допомоги Києву в Національному інституті стратегічних досліджень відбувся перший українсько-словацький форум. Цією зустріччю започатковано регулярні двосторонні консультації з актуальних питань словацько-українських відносин за участю представників органів державної влади, експертного середовища, громадських організацій та бізнес-співтовариств двох країн. Відтепер форуми проводитимуться один раз на рік по чергово в Україні та Словаччині, а їхній порядок денний формуватимуть Національний інститут стратегічних досліджень України (НІСДУ) і Дослідний центр Словацької асоціації зовнішньої політики за погодженням із зовнішньополітичними відомствами.

Відкриваючи форум, директор Національного інституту стратегічних досліджень Володимир Горбулін заявив, що Україна вдячна країнам Вишеградської четвірки (Словаччина, Чехія, Угорщина та Польща), котрі домовилися допомагати нам у проведенні реформ. Нагадаємо, що Словаччина – основна країна, яка надаватиме допомогу в сфері енергобезпеки та реформуванні сектору безпеки; Чехія – у сфері громадянського суспільства, освіти та ЗМІ; Угорщина – у сфері розвитку малого й се-

реднього бізнесу й у частині імплементації угоди про зовнішню торгівлю; Польща – у сфері децентралізації влади на регіональному рівні, а також у системі управління державними службами.

Словаччина пройшла шлях реформ у енергетичному секторі й має серйозний досвід у розбудові ринкової моделі його функціонування, яка визнана однією з найкращих у Центральній Європі. «У цьому контексті для України досвід Словаччини є дуже цінним. По-перше, це

думку учасників слухань, слід вирішувати шляхом удосконалення законодавства, й насамперед – доопрацювання та внесення змін до законів України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» й «Про створення вільної економічної зони «Крим» і особливості здійснення економічної діяльності на тимчасово окупованій території України».

Отже, рекомендаціями комітетських слухань передбачено проведення восени парламентських слухань «Стратегія реінтеграції в Україну тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та міста Севастополь: проблемні питання, шляхи, методи та способи».

Президентів України пропонується до кінця 2015 року розглянути можливість утворення дорадчого органу з питань деокупації та реінтеграції території Кримського півострова.

Кабінету Міністрів України рекомендовано невідкладно оприлюднити інформацію про перебіг виконання ухвалених нормативно-правових актів щодо тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та міста Севастополь і до кінця року розробити та внести на розгляд Верховної Ради законопроект «Про стратегію деокупації та реінтеграції в Україну території Автономної Республіки Крим та міста Севастополь» і Державну програму з деокупації та реінтеграції в Україну Кримського півострова.

Сказано!

«Хочу сказати тезу, яка для мене є дуже принциповою: протистояння з Росією не буде завершено доти, доки Крим не буде звільнено від окупації», – заявив секретар Ради національної безпеки і оборони України Олександр Турчинов у виступі 28 травня на Київському безпековому форумі.

входження енергетичного сектору країни в об'єднаний ринок ЄС і залучення іноземних інвестицій у сферу енергетики. По-друге, впровадження положень Третього енергетичного пакета Європейського Союзу та практична діяльність на енергетичних ринках. По-третє, розширення використання відновлюваної енергетики і підвищення енергетичної ефективності національної економіки. По-четверте, участь Словаччини в роботі інститутів європейської системи енергетичної безпеки», – пояснив Володимир Горбулін.

У нещодавно затвердженій Стратегії національної безпеки України енергетична безпека є одним із пріоритетних напрямів. І директор Національного інституту стратегічних досліджень нагадав, що стратегією передбачено підвищення енергетичної ефективності та забезпечення енергозбереження, диверсифікація джерел і маршрутів постачань, подолання залежності від Росії, розвиток альтернативної та ядерної енергетики з урахуванням пріоритетності завдань екологічної, ядерної та радіаційної безпеки. НІСДУ безпосередньо бере участь у розробленні дорожньої карти для виконання поставлених завдань. Отже, Україна нині перебуває на етапі створення сектору енергетичної безпеки й тому практична допомога європейських партнерів їй дуже потрібна.

У свою чергу, директор Дослідного центру Словацької асоціації зовнішньої політики Олександр Дулеба заявив про важливість таких дискусій для того, щоб Братислава могла конкретно знати, що вона може зробити для Києва. Тож найближчим часом за підсумками зустрічі буде складено програму допомоги.

Державний секретар МЗС Словаччини Ігор Слободник у своєму виступі відзначив особливу роль громадянського суспільства в Україні та закликав українських урядовців скористатися цією потужною силою при реформуванні енергетичного сектору. Також він запропонував учасникам розмови намітити перспективу для можливого збільшення обсягу поставок газу не тільки за рахунок реверсу, а й інших джерел. Зокрема, сланцевого газу.

Протягом минулого року Київ і Москва вели газову суперечку. Через неможливість досягнення домовленості про довгострокову ціну вони подали в міжнародний Стокгольмський арбітраж зустрічні позови, але рішення по них очікується не раніше весни 2016 року.

На думку експертів, Київ нині має сильні позиції. Протягом більш як 20 років Україна цілковито залежить від поставок російського газу. Але конфлікт, що почався торік, змусив Україну знайти дієву альтернативу – реверсні поставки газу з Європи. Фахівці, які виступали на форумі, запевнили, що плани українського уряду стосовно максимальної можливої відмови від російського газу реалістичні. Крім того, якщо Росія надалі нарощуватиме тиск, пропонуючи нереальні ціни, Україна сподівається додатково запустити «великий реверс» зі Словаччини обсягом близько 100 млрд. куб. на рік.

Нагадаємо, Київ і Братислава підписали меморандум про реверсні поставки газу в Україну. Угода, до якої йшли два роки, передбачає поставку до 8 млрд. куб. газу на рік словацькою транзитною компанією «Юстрім». Надалі ці обсяги українські чиновники сподіваються збільшити до необхідних 20 млрд. куб. на рік. На початку вересня 2014-го був запущений реконструйований трубопровід Вояни–Ужгород, яким газ із європейських країн надходить в Україну в реверсному режимі. Початкова потужність трубопроводу в 10 млрд. куб. газу на рік потім неодноразово підвищувалася й досягла нині 14,6 млрд. куб. на рік.

Словаччина є складовою всеєвропейського ринку газу. Більшість газу словаки купують у Росії за довгостроковим контрактом (до 2028 року). Ціна закупівлі – комерційна таємниця. Іноді Словаччина купує газ і на ринках Західної Європи. Усе залежить від поточної ціни і внутрішніх потреб країни.

20 травня відбулася зустріч президентів України та Словаччини, під час якої Петро Порошенко наголосив, що співпраця зі Словаччиною в енергетичній сфері дала змогу забезпечити Україну газом та зупинити монополію «Газпрому». У свою чергу, президент Словаччини Андрей Кіска запевнив, що його країна дотримуватиметься зобов'язань щодо реверсного постачання газу до України. «Реверсний потік діятиме, і ми цілком готові підтримувати Україну в цьому питанні», – підкреслив А. Кіска. Також він зазначив, що питання енергобезпеки України та Євросоюзу вирішуватимуться спільно.

Українські та зарубіжні експерти із задоволенням констатують поступове зменшення частки російського й збільшення частки імпортованого в Україну від європейських постачальників газу. При цьому іноді критики пошуку шляхів демонополізації «Газпрому» закидають Києву, що, мовляв, усе одно газ російський... Це хибне уявлення, адже фахівці стверджують: російським газ є доти, доки не сталася купівля-продаж. Тільки-но угода відбулася, газ перестає бути російським. Перспективи реверсу газу, на думку аналітиків газового ринку, дають можливість Україні з упевненістю дивитися в майбутнє.

Проте чутливим в українсько-словацьких відносинах залишається питання «Що далі?». Адже словацькі партнери вважають нинішні обсяги газу достатніми, тоді як українська сторона наполягає на збільшенні реверсу. Навряд чи пошук компромісу буде швидким, оскільки зацікавлених сторін все-таки де-факто не дві, а чотири: Україна, Словаччина, Європейська комісія та... Росія. У зв'язку з цим під час дискусій в українській столиці пропонувалося створити тристоронній механізм на рівні міністерств енергетики Києва, Братислави та відповідних директоратів Європейської комісії. Тільки разом ми можемо подолати всі нинішні виклики й ризики.